

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndob/105/2023
Identifikačné číslo spisu:	2122205993
Dátum vydania rozhodnutia:	28.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2122205993.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej v právnej veci účastníčky obchodnej spoločnosti BIKERS CENTRUM TT s.r.o., Trnava, Nitrianska 7394/30, IČO: 51 710 986, o návrhu na zápis zmeny zapísaných údajov v obchodnom registri, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 60Nsre/11/2022, o odvolaní účastníčky v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6Cob/51/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Trnave vedenom pod sp. zn. 32Cob/1/2023, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na konanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava v prejednávanej veci rozhodol uznesením č. k. 60Nsre/11/2022-15 zo dňa 23. septembra 2022, ktorým zamietol námietky proti odmietnutiu vykonania zápisu zmien zapísaných údajov o spoločnosti do obchodného registra. Proti predmetnému uzneseniu podala účastníčka odvolanie a Okresný súd Trnava predložil vec Krajskému súdu v Trnave ako súdu funkčne príslušnému na rozhodnutie o podanom odvolaní.

2. S poukazom na ust. § 6 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) [súd nesprávne poukazuje na § 43 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)] Krajský súd v Trnave postúpil predmetnú vec vedenú na tomto súde pod sp. zn. 32Cob/1/2023 Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne príslušnému na konanie vo veci podľa § 34 ods. 2 CSP. Postúpenie veci odôvodnil tým, že z obsahu spisu je zrejmé, že predmetnom konaní je vec tvoriaca obchodnoprávnu agendu. Uviedol, že v súlade s právnym názorom najvyššieho súdu na výklad ust. § 34 v spojení s ust. § 22 a § 471c CSP je na dokončenie odvolacieho konania v prejednávanej veci kauzálny príslušný Krajský súd v Bratislave.

3. Krajský súd v Bratislave s postúpením veci nesúhlasil a postupom podľa § 6 ods. 2 CMP (súd nesprávne poukazuje na § 43 ods. 2 CSP, resp. na iné ustanovenia CSP) predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci z dôvodu,

že funkčne/kauzálnie príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Trnava 60Nsre/11/2022-15 zo dňa 23. septembra 2022 bol a je Krajský súd v Trnave. Podľa jeho názoru, pre určenie kauzálnej/funkčnej príslušnosti odvolacieho súdu je rozhodujúce, kedy bolo podané odvolanie. Odvolacie konanie v predmetnej veci bolo začaté podaním odvolania navrhovateľky zo dňa 26. októbra 2022, t.j. za účinnosti právnej úpravy Civilného sporového poriadku v znení účinnom do 31. mája 2023, kedy na konanie a rozhodovanie o podanom odvolaní v prejednávanej veci bol kauzálnie/funkčne príslušný Krajský súd v Trnave. Zmena zákona Civilného sporového poriadku, ku ktorej došlo zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, nemá vplyv na už založenú kauzálnu/funkčnú príslušnosť Krajského súdu v Trnave v prípade odvolacích konaní začatých pred 1. júnom 2023. Zavedením kauzálnej príslušnosti zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov nedošlo podľa názoru Krajského súdu v Bratislave k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach, a preto konania začaté pred 1. júnom 2023 sa majú dokončiť na doteraz príslušných krajských súdoch, t.j. v prejednávanej veci na Krajskom súde v Trnave. V danej súvislosti poukázal i na usmernenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky týkajúce sa pravidiel ohľadom aplikácie novej právnej úpravy, ku ktorej došlo zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o príslušnosti (súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave a Krajskému súdu v Bratislave) podľa ust. § 6 ods. 2 CMP preskúmal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave nie je dôvodný.

5. Podľa § 6 ods. 2 CMP, ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

6. Podľa § 396b CMP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

7. Podľa § 278 CMP, konaniami vo veciach obchodného registra sú:

- a) konanie o zápise údajov do obchodného registra (ďalej len „konanie o zápise údajov“),
- b) konanie o zosúladienie údajov v obchodnom registri so skutočným právnym stavom (ďalej len „konanie o zosúladienie údajov“),
- c) konanie o zrušenie zápisu údajov do obchodného registra (ďalej len „konanie o zrušenie zápisu údajov“).

8. Podľa § 281 CMP, zápisom údajov do obchodného registra sa rozumie aj zápis zmeny údajov a výmaz zapísaných údajov.

9. Podľa § 279 ods. 1 CMP, na konania vo veciach obchodného registra je kauzálnie príslušný registrový súd, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

10. Podľa § 279 ods. 2 CMP, registrovým súdom je okresný súd, ktorý je príslušný viesť obchodný register. Obchodný register vedie okresný súd v sídle kraja.

11. Podľa § 279 ods. 3 CMP, obchodný register vedie:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,

- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

12. Podľa § 286 ods. 1 CMP, registrový súd námietky zamietne, ak nie sú splnené podmienky na vykonanie zápisu.

13. Podľa § 286 ods. 2 CMP, o zamietnutí námietok sa rozhoduje uznesením. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

14. Podľa § 3 ods. 6 písm. b) CMP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa štvrtej hlavy a piatej hlavy druhej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave je príslušný Krajský súd v Bratislave.

15. Spor o príslušnosť spočíva v spore medzi Krajským súdom v Bratislave a Krajským súdom v Trnave v otázke príslušnosti súdu na rozhodovanie o odvolaní účastníčky proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 23. septembra 2022 č. k. 60Nsre/11/2022-15. Odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie bolo podané Okresnému súdu Trnava dňa 26. októbra 2022. Okamihom podania odvolania začína odvolacie konanie ako to vyplýva analogicky z § 24 CMP, ako aj zo systematického výkladu použitím argumentu a rubrica, kedy v rámci právnej úpravy odvolania CSP rozlišuje medzi jednotlivými fázami. V rámci prvej fázy súd uskutočňuje určité zákonom predpokladané úkony, ktoré majú za cieľ odbremeniť odvolací súd od úkonov bezprostredne nesúvisiacich s meritórnym preskúmaním napadnutého rozhodnutia alebo s rozhodovaním o odvolaní, ak nie je daná možnosť uplatnenia autoremedúry podľa § 376 CSP. V rámci druhej fázy už nastupuje konanie na odvolacom súde, ktoré začne po tom, ako súd prvej inštancie po vykonaní jemu zákonom zverených úkonov po podaní odvolania predloží vec odvolaciemu súdu.

16. V priebehu začatého a právoplatne neskončeného odvolacieho konania, a teda vzhľadom na suspenzívny účinok odvolania podľa § 367 ods. 1 CSP aj v priebehu súdneho konania ako takého, nadobudli účinnosť zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (ďalej len „zákon č. 150/2022 Z. z.“) a zákon č. 398/2022 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Týmto zákonmi bola zavedená, tzv. reforma súdnej mapy, a to s účinnosťou od 1. júna 2023. Zákonodarcia ňou v rámci novelizácie CMP zmenil právnu úpravu týkajúcu sa určovania príslušnosti súdu.

17. Súčasťou novely CMP je aj výslovné zakotvenie jedného z pravidiel časového spolupôsobenia starých (neplatných a neúčinných) právnych noriem s právnymi normami novými (platnými a účinnými), a to fakticky znenia CMP do 31. mája 2023 a znenia CMP od 1. júna 2023. Ide o tzv. ultraaktivitu zakotvenú v prechodnom ustanovení § 396b CMP, k tzv. reforme súdnej mapy. V zmysle daného pravidla sa vecná a miestna príslušnosť súdu na konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 spravuje starou právnou úpravou. Upravuje však výnimku, ak osobitný predpis stanovil prechod výkonu súdnictva z inak vecne a miestne príslušného súdu podľa starej právnej úpravy na iný súd. Jej podstata tak spočíva v tom, že ponecháva pri živote starú právnu úpravu.

18. V protiklade k ultraaktivite stojí pravidlo vyplývajúce z princípu okamžitej aplikability procesných noriem (ďalej len „okamžitá aplikabilita“), ktoré na rozdiel od ultraaktivity nevyžaduje výslovné zákonné zmocnenie, keďže je odvoditeľné pomocou ústavnokonformného teleologického výkladu. Jeho podstatou je efektívny výkon súdnictva tak, aby sa predišlo prijímaniu alebo skúmaniu už prijatých prechodných ustanovení (m. m. III. ÚS 267/2017). Kľúčovým je tak v tomto prípade to akým spôsobom bude dochádzať k nachádzaniu právnej normy určujúcej funkčne príslušný súd a nie samotný fyzický presun spisov na iné súdy. Navyše ultraaktivita v porovnaní s okamžitou aplikabilitou je vo všeobecnosti nežiadúca, pretože naráža na predvídateľnosť práva, dôveru subjektov jasnosť a prehľadnosť právnej úpravy a princíp právneho štátu, ktorého imanentnou súčasťou je aj princíp právnej

istoty. Preto ak ultraaktivita predstavuje odchýlku od žiadúceho stavu, je potrebné prioritizovať to, čo sa objektívne lege artis očakáva, a teda aplikáciu okamžitej aplikability. Tam, kde nie je výslovne zakotvená ultraaktivita, a teda aj v ostávajúcich prípadoch, na ktoré sa už zakotvená ultraaktivita nevzťahuje, platí okamžitá aplikabilita.

19. Predtým ako najvyšší súd pristúpi k zdôvodneniu aplikácie príslušných právnych noriem, považuje za nevyhnutné uviesť dôvod, pre ktorý pristúpil k aplikácii okamžitej aplikability a následne posúdiť povahu veci, ktorá bola predmetom konania Okresného súdu Trnava.

20. Úprava § 396b CMP mlčí v otázke kauzálnej a funkčnej príslušnosti súdu v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Pri akejkoľvek zmene právnej úpravy obsiahnutej v CMP, resp. pri jej zavedení, sa výslovne neupravoval režim jednotlivých druhov príslušnosti súdu. Intertemporálne normy obsiahnuté v CMP sú v zásade takej povahy, že v celosti určujú, či je smerodajná nová právna úprava, a teda výslovne zakotvuje okamžitú aplikabilitu, alebo je smerodajná stará právna úprava, a teda výslovne zakotvuje ultraaktivitu. Identická právna norma je obsiahnutá v § 471c CSP, teda v zákone predstavujúcom všeobecný procesný predpis pre veci a spory spadajúce pod civilnú súdnu právomoc. Tento zákon lex generali je taktiež dotknutým, tzv. reformou súdnej mapy. V porovnaní s týmito normami, § 470 ods. 4 CSP upravuje príslušnosť súdov na konanie vo veciach začatých do určitého okamihu, a to výslovne nielen na vecne a miestne príslušnom súde, ale aj na kauzálne, alebo funkčne príslušnom súde. Pripadá tak do úvahy buď vzťahnúť účinky § 396b CMP pre tento prípad aj na súdy funkčne príslušné podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 alebo vychádzať z princípu okamžitej aplikability právnych noriem. Použitím argumentu a contrario vo vzťahu k § 396b CMP možno dospieť k záveru, že toto ustanovenie nepokrýva funkčnú a kauzálnu príslušnosť súdov. Najvyšší súd pritom zastáva názor, ku ktorému dospel aj použitím argumentu e silentio, že ak by zákonodarcia mienil, aby sa tento prechodný právny režim týkal aj funkčnej a kauzálnej príslušnosti, vyjadril by to výslovne tak, ako to v minulosti urobil v prechodnom ustanovení § 470 ods. 4 CSP (konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo). Preto aj v súlade s očakávaním lege artis je pri nachádzaní funkčnej príslušnosti súdu potrebné vychádzať z okamžitej aplikability procesného predpisu, pričom dôsledky z toho vyplývajúce zodpovedajú spoločenským potrebám o efektívnom výkone súdnictva zabezpečovanom špecializovanými sudcami (súdmi). Teda, objektívny teleologický výklad jednotlivých noriem novej právnej úpravy je smerodajný pre ich aplikáciu (rovnako i v 3Ndob/38/2023).

21. K záveru o funkčnej príslušnosti súdu v tejto veci je možné dospieť urobením nasledovných krokov: 1) určenie súdu príslušného podľa starej právnej úpravy, 2) ak ide o súd vecne a miestne príslušný (nejde o prípad kauzálnej, alebo funkčnej príslušnosti), či u takéhoto súdu došlo k prechodu výkonu súdnictva, 3) určiť súd príslušný podľa novej právnej úpravy. Keďže sa jedná o otázku funkčnej príslušnosti, o ktorej prechodné ustanovenie v § 396b CMP mlčí, a túto príslušnosť nemožno zamieňať s vecnou alebo miestnou príslušnosťou, uplatní sa okamžitá aplikabilita.

22. Najvyšší súd vychádzajúc z predchádzajúcej v tomto odôvodnení uvedenej právnej argumentácie konštatuje, že Krajský súd v Bratislave je podľa § 3 ods. 6 písm. b) CMP v spojení s § 279 ods. 3 písm. g) CMP príslušný rozhodovať o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie v prejednávanej veci. V tomto prípade ide totiž o rozhodnutie vydané vo veci podľa štvrtej hlavy druhej časti CMP, a to Okresným súdom Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave na konanie o odvolaní, proti ktorému je príslušný Krajský súd v Bratislave.

23. Je nepochybné, že aplikácia novej právnej úpravy má vplyv na právo na zákonného sudcu. Tento však nemá za následok porušenie práva na zákonného sudcu, keďže k zmene zákonného sudcu dochádza v zmysle jednotlivých právnych predpisov so silou zákona, ktorými bola zavedená tzv. reforma súdnej mapy, a teda v súlade so zákonom. Najvyššiemu súdu nie sú známe ani okolnosti, ktoré by hodnoverne preukazovali zmenu zákonného sudcu ad hoc práve pre tento spor, a teda že by sa jednalo o zmenu vychádzajúcu zo svojvôle. K zmene zákonného sudcu tak dochádza v dôsledku tzv.

reformy súdnej mapy zavedenej zákonom a aplikáciou príslušných ustanovení CMP, a to tak, že súd na základe zákonného zmocnenia obsiahnutého v § 5 CMP skúma svoju príslušnosť a v prípade jej nedostatku podľa § 6 ods. 1 CMP postupuje spor súdu príslušnému. Ak by ale konal a rozhodoval sudca súdu príslušného podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, pričom by nešlo o prípad, v ktorom sa uplatní pravidlo vyplývajúce z ultraaktivít a súčasne by tento súd nebol príslušný, či už z dôvodu prechodu výkonu súdnictva alebo z dôvodu aplikácie novej právnej úpravy na podklade okamžitej aplikability, dôsledkom by bolo porušenie práva na zákonného sudcu.

24. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Trnave nie je dôvodný, preto rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.